

5. Garzia D. The personalization of politics in Western democracies: Causes and consequences on leader–follower relationships. *The Leadership Quarterly*. 2011. Vol. 22(4), p. 697–709
6. Judge, T. A., Piccolo, R. F., & Kosalka, T. The bright and dark sides of leader traits: A review and theoretical extension of the leader trait paradigm. *The Leadership Quarterly*, 2009, Vol. 20(6), 855–875. DOI:10.1016/j.leaqua.2009.09.004
7. Luthans, F., Luthans, K. W., & Luthans, B. C. Positive psychological capital: Human and social capital. *Business Horizons*, 2004. Vol. 47(1), 45 – 50.
8. Peck, A., & Callahan, K. Connecting Student Employment and Leadership Development. *New Directions for Student Leadership*, 2019, Vol. 162, p. 9–22. DOI:10.1002/yd.2033

Дорожко І. І.,
доктор наук з філософії освіти, професор,
завідувач кафедри психологічної та педагогічної антропології,
Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди,
e-mail: psychotherapy16@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0001-9339-7737>

Малихіна О. Є.,
доктор філософії,
доцент кафедри психологічної та педагогічної антропології,
заступник декана з наукової роботи,
Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди,
e-mail: malykhinaelena17@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-9236-4906>

Туріщева Л. В.,
доктор філософії, доцент кафедри педагогіки і психології,
Харківська державна академія фізичної культури,
e-mail: turludvas@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3265-2666>

SOFT SKILLS: ЛІДЕРСЬКІ ЯКОСТІ В МОДЕЛЯХ ЖИТТЄТВОРЧОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність даної теми не викликає сумнівів, оскільки вона розкриває важливі аспекти забезпечення ефективності функціонування сучасної системи освіти, досліджує розвиток softskills(м'яких навичок) учасників освітнього процесу, майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Сучасні виклики в освіті, такі як перехід до дистанційного навчання, вимагають гнучкості та високого рівня лідерських якостей від особистості. Оптимізація та вдосконалення управлінського процесу відбувається в контексті нової парадигми – лідерської, де акцент робиться на розвитку лідерів, здатних адаптуватися до змін та впроваджувати інноваційні підходи в освітню систему.

Представлене дослідження присвячене дослідженню лідерських якостей

здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету дошкільної освіти ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. Для фахівців закладів дошкільної освіти розвиток softskills має велике значення, що дозволяє успішно будувати кар'єру та професійно зростати.

Ключові слова: освіта, лідерство, здобувач, м'які навички.

Actuality of this theme is no doubt because it opens important aspects for providing effective functioning of modern educational system, research development of soft skills of participants of educational process, future educators of preschool education institutions.

Modern challenges in education, such as transition to distance learning, demand flexibility and high level of leadership qualities from personality. Optimization and improvement of management process is taking place in context of new paradigm such as leadership, where accent on development of leaders who possible to adaptation to changes and improve innovation approach to educational system.

Presented research devoted to investigation of leadership qualities students of first (bachelor's) degree of high education faculty of preschool education KhNPU named after H.S. Skovorody. For specialists of preschool education institutions development of soft skills have a great value what accept to successful building of career and professional gowning.

Key words: education, leadership, students, softskills.

Сучасне українське суспільство стоїть перед викликом переосмислення освіти як ключового фактору розвитку нації. Здобуття якісної та зрілої освіти є фундаментальним етапом формування громадянської ідентичності, розвитку критичного мислення та вмій самореалізації. Визначення параметрів педагогічної освіти, таких як зміст, умови та принципи розвитку, стає стратегічно важливим завданням, яке вимагає системного та комплексного підходу.

Педагогічні університети відіграють ключову роль у підготовці майбутніх педагогів, які будуть адаптовані до сучасних викликів. Ці навчальні заклади мають взяти на себе відповідальність за реалізацію організаційних, змістовних і методологічних трансформацій, щоб забезпечити випускників не лише фаховою компетентністю, а й готовністю до життя у європейському суспільстві.

Забезпечення доступу до сучасних технологій, активне використання інтерактивних методів навчання, розвиток критичного мислення та творчих здібностей – це лише кілька напрямків, які мають бути враховані в переосмисленні педагогічної освіти.

Однією з ключових задач є формування фахівця за єдиною європейською системою цінностей. Серед них важливе місце відводиться толерантності, лідерству, миролюбству, справедливості та демократії. Педагогічна освіта повинна враховувати цінності в контексті власної культури, національного контексту, сприяючи розвитку особистісних якостей та соціальної відповідальності майбутніх вчителів.

Український освітній процес – це новітні технології на тлі реформ, успішна реалізація і впровадження яких нерозривно пов'язані з розвитком лідерства у закладах вищої освіти (лідера-викладача, лідера-здобувача). Психологія лідерства як загальносуспільне явище формує новий освітній простір, набуваючи в його межах певної специфіки.

У розбудові української освіти варто враховувати європейський досвід. Так, освіта більше орієнтована на практичну складову, самостійне опрацювання й обґрунтування власної думки здобувача у навчальному процесі. Заняття, які передбачають роботу у групах, спрямовані на проведення спільних досліджень сприяють соціалізації, набутті навичок комунікації, командної роботи, спільному вирішенні проблемних питань та формуванню лідерських компетентностей [1].

Чому ж так важливо приділяти увагу розвитку та формуванню лідерського потенціалу у здобувачів вищої освіти, як softskills? Суспільні зміни, які активно відбуваються у глобалізованому світі, свідчать про те, що першочерговим завданням сучасних університетів є розвиток соціальної активності, свідомої позиції молоді. Розвиток соціальної активності відбувається за умов формування лідерства, лідерських якостей особистості. Лідерство – це здатність особистості впливати та взаємодіяти з оточуючими, проявляти ініціативу та генерувати ефективні й якісні зміни. У лідерів добре розвинений емоційний інтелект та емпатія, критичне мислення, їм властива стресостійкість, вони схильні приймати нестандартні рішення, координувати зусилля та досягнення команди для спільної мети [2].

Психологи вважають, що існує чотири етапи розвитку особистості успішного лідера.

Сам собі лідер. Це нульовий рівень, який є передумовою для становлення лідера. Тут необхідно розуміти себе, брати відповідальність за своє життя, вміти мотивувати і дисциплінувати себе, ставити цілі і досягати їх.

Лідер в ситуації. Це перший рівень - лідерство на мікрорівні, коли людина бере на себе відповідальність за дії цілої групи в будь-якій ситуації.

Лідер в колективі. Це другий рівень - лідерство вже на більш високому рівні. Таке лідерство передбачає вирішення більш важливих і складних цілей.

Лідер в команді. Це третій рівень - лідерство на макрорівні. У людини з'являється амбітна мета в житті і він збирає команду для її досягнення.

Лідерство є важливим елементом в системі управління, пронизуючи всі його аспекти. Ефективне виконання функцій планування, організації, мотивації і контролю неможливе без наявності компетентного керівництва та лідерів, які можуть заохочувати інших співробітників, позитивно впливати на них і

призводити їх за собою. Це сприяє досягненню високих результатів і формує основу для успішного функціонування всієї системи управління.

У Харківському національному педагогічному університеті ім. Г.С.Сковороди, на факультеті дошкільної освіти досліджувались лідерські якості здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Вибірку склали 50 респондентів. Використовували методику «Здібність до лідерства».

Аналіз отриманих даних показав достатньо високий ступінь виразності лідерських якостей у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Лідерські якості виражені сильно (36-40 балів) – 25%; лідерські якості виражені середньо (26-35 балів) – 55%; якості лідера виражені слабо (25 балів) – 20%.

Отже, результати нашого дослідження підтверджують, що лідерські якості властиві студентам Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С.Сковороди, що засвідчує рівень їхньої здатності до реалізації цілей, поставлених завдань. Майбутнім фахівцям, здобувачам вищої освіти, наразі важливо розширювати свій професійний світогляд та формувати практичні навички, які у майбутньому допоможуть їм бути компетентними на ринку праці.

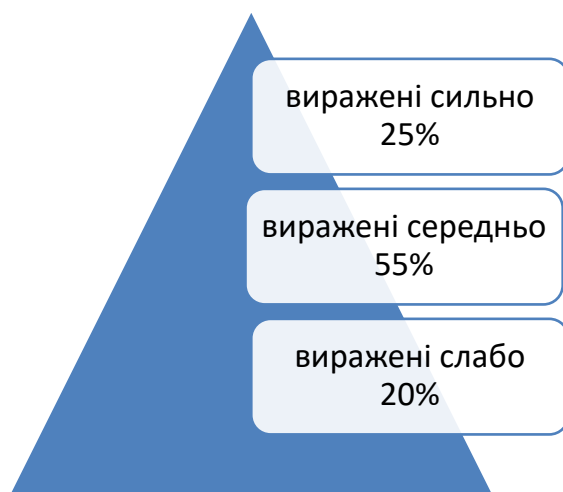

Рис.1. Лідерські якості

Щоб стати лідером, необхідно мати або розвинути в собі певний набір якостей і рис характеру. У житті кожного з нас рано чи пізно виникають такі ситуації, коли можуть знадобитися лідерські якості. Успішна людина - це та людина, яка знає про свої наміри, вміє їх висловлювати, брати на себе відповідальність за власні вчинки, вміє бути лідером, адекватно ставиться до себе та до інших. У порівнянні з тими, хто має низьку самооцінку, люди, у яких вона висока, більш щасливі. Численні дослідження психологів-практиків повідомляють, що в основі відчаю найчастіше криється невизнання людиною своїх достоїнств.

У сучасних соціокультурних контекстах напрацьовано потужний науковий масив, який доповнюється та постійно ведуться дослідження у сфері гуманітарних наук [3]. Виникає потреба розглядати лідерські якості особистості у контексті розробки проблеми «soft skills». У рамках дослідницьких розвідок вважаємо за доцільне спрямувати науковий інтерес на розробку схильності до лідерства як соціально значимої характеристики людини XXI століття («soft skills»).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кові Стівен.Р. 7 звичок надзвичайно ефективних людей; пер. з англ. О.Любенко. 5-те вид., Харків: «КСД», 2019. –384 с.
2. Освітнє лідерство: від теорії до практики : монографія / авт. кол. ; за наук. ред. В. Р. Міляєвої ; Київський університет імені Бориса Грінченка [Електронне видання]. – Київ ; Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2021. – 296 с. – URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36659>.
3. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021 – 2031 роки. – URL: http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf.

Драбинюк С. Ю.,

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
snizhanadrabyniuk@gmail.com*

ЗНАЧЕННЯ ПОЛІМОВНОГО ТЕАТРУ В РОЗВИТКУ SOFT SKILLS ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

Анотація: У статті з'ясовано сутність поняття «soft skills», вивчено структурні підходи до об'єднання таких навичок у різні групи. Визначено молодший шкільний вік пріоритетним у розвитку soft skills. Виокремлено обдарованих як окрему групу дітей та досліджено особливості їхнього особистісного розвитку. Розкрито потенціал полімовного театру у розвитку м'яких навичок обдарованих дітей.

Ключові слова: soft skills, молодший шкільний вік, обдаровані діти, полімовний театр.

Summary: The article clarifies the essence of the concept of "soft skills", studies structural approaches to combining such skills into different groups. The junior school age is defined as a priority in the development of soft skills. Gifted are singled out as a separate group of children and the peculiarities of their personal development are investigated. The potential of multilingual theater in the development of soft skills of gifted children is revealed.

Keywords: soft skills, junior school age, gifted children, multilingual theater.

В епоху цифрової трансформації основною перевагою на ринку праці є наявність у сучасних фахівців високого коефіцієнту soft skills. Тому на сьогодні,